

lommen med navn og adresse eller være udformet som et smykke med indgraverede oplysninger, således at beboeren lettere kan følges hjem.

Mange plejehjem har efterhånden arbejdet så meget med deres tilbud til demente beboere, at tilbudene i væsentlig grad kan betegnes som individualiserede. Viden om tidligere tilværelse, beskæftigelse og vaner giver gode oplysninger, der kan bidrage til, at hverdagen tilrettelægges således, at nogle af de mest belastende situationer kan undgås. Har beboeren f.eks. tidligere haft en vane med at gå tur med hunden kl. 16, kan dette være baggrunden for, at han eller hun ønsker at komme ud på *dette* tidspunkt. En sådan viden kan bruges både til at give et tilbud om en tur med ledsager på netop dette tidspunkt og til at være specielt opmærksom på at give andre tilbud om beskæftigelse på netop dette tidspunkt.

Det har vist sig, at der opstår specielt mange problemer i tidsrummet omkring et vagtskifte. Dette problem har man i nogle plejehjem søgt afhjulpnet ved fleksibelt vagtskifte, således at ikke alle eller mange medarbejdere går og kommer på samme tid. Parallelt hertil bør hjemmeplejens »tryghedsbesøg« hos demente ikke altid foregå efter et på forhånd tilrettelagt tidsskema, men efter iagttagelse af den enkelte klients behov.

Det har vist sig for mange demente beboere, som begiver sig ud af plejehjemmet, at det typisk har sammenhæng med bestemte situationer: Enten faste vaner, der hænger ved, eller bestemte situationer, der skaber uro. Nogle beboere er tilbøjelige til at gå fra plejehjemmet i perioden umiddelbart efter indflytningen, inden de har accepteret plejehjemmet som deres hjem. Sådanne situationer *kan* der tages højde for ved indlevelse og tilrettelæggelse af hverdagen efter den enkeltes behov.

Nogle beboere har et naturligt behov for frisk luft og motion, som måske kun vanskeligt kan imødekommes, hvis plejehjemmet tilrettelægger hverdagen efter faste rutiner. Hvis personalets møde- eller arbejdstider ikke gør det muligt at tilrettelægge en fleksibel hverdag for beboerne, hvor der *også* er tilbud om kontakt, beskæftigelse og motion om eftermiddagen/aftenen, kan det overvejes at omlægge arbejdstiderne til en mere jævnt fordelt personale-

dækning. Socialministeriets undersøgelse fra 1991 viser, at nogle plejehjem allerede har foretaget dette skridt, og at disse har gode erfaringer hermed.

Undersøgelsen viser endvidere, at det er plejehjemmenes erfaring, at nogle demente beboere *kan* finde rundt i trafikken. Nogle beboere går således altid den samme vej til en kiosk eller til en bekendt. Derfor er der ikke i alle tilfælde grund til at være særligt på vagt. Iagttagelser af beboeren kan give et fingerpeg om, i hvilket omfang pågældende kan færdes på egen hånd uden for plejehjemmet.

Ligesom der ikke må ske tilbageholdelse mod egen vilje ved f.eks. låsning af døren, må der hverken i plejehjem efter bistandslovens § 79 eller i eget hjem ske tilbageholdelse ved fiksering med bælte eller lignende. Beboerne må derimod gerne beskyttes mod fald ved støtte af et bælte, som beboerne selv kan løsne, eller ved at sætte et bord foran kørestolen. Hvis beboerne selv ønsker det, kan der opsættes sengeheste for at forhindre, at beboerne falder ud af sengene. At beskytte beboere, som ellers er i overhængende fare for at komme til skade ved fald, er helt i overensstemmelse med, hvad der må og kan forventes af en institution som et plejehjem. Også på dette område er der mulighed for alternativer. Hvis beboeren ikke bryder sig om sengehest og det omvendt er nødvendigt at beskytte beboeren, er et alternativ til sengehesten f.eks. en elevérbar seng, der kan sænkes i gulvhøjde, således at faren ved fald elimineres, eller der kan lægges madrasser og puder omkring sengen, således at risikoen for skader ved et fald mindskes.

Som nævnt er den generelle regel, at der ikke må ske tilbageholdelse mod egen vilje hverken af plejehjemsbeboere eller af hjemmeboende uanset disse personers alder og handicap.

Omvendt kan der forekomme akutte situationer – både i og uden for institution og gældende for såvel yngre som ældre personer – hvor der åbenlyst *bør* gribes ind for at hindre tilskadekomst. De såkaldte nødværgeregler i straffeloven åbner muligheder herfor. Åbenlyst hjælpeløse mennesker må ikke lades i stikken, ligesom mennesker, som er overladt i ens varetægt, ikke må efterlades, hvis de pågældende er i overhængende fare eller risiko.